

Hôm Nay Ăn Đồ..

Gì Nhảy?

Captovan

Chiều cuối Đông năm 1978 trên đồi sán ở trại 8 Hoàng Liên Sơn, từng toán tù dăm ba người ngồi co ro bên đống lửa đề chờ cai tù và AK dẫn về chuồng (!). Trời đang mưa phùn, anh tù nào cũng vòng tay ôm chặt lấy ngực, rên hừ hừ, răng lập cập không nói lên lời, mảnh áo rách vá chằng vá đụp thấm nước mưa càng làm lưng tù lạnh thêm. Đã vậy đống cỏ cây ẩm ướt gom lại đốt để chuẩn bị đất gieo ngô vụ Đông-Xuân lại không bốc lửa cho tù sưởi ấm mà chỉ có khói khiến tù chảy nước mắt! Không khói trong cảnh cơ hàn bụng đói cát rét thân xác tả tơi này cũng đủ khóc, huống chi thêm khói như hun chuột!

Anh tù ngồi xỏm sát bên tôi hỏi nhỏ:

— “Hôm nay ăn đồ gì nhảy?”

Tôi hiểu ý anh hỏi chiều nay trở về chuồng, mà là chuồng thật thì trại cho tù ăn cái gì? Khoai lang, củ mì, sắn lát phơi khô, bắp rang ngựa hay cơm trộn thóc? Nó mà cho ăn cơm trắng (“com tươi”, com không độn) là bỏ mẹ! Cơm chỉ được vừa bằng miệng chén đá, “và” một cái là hết, trong khi nếu bắp rang ngựa thì

được một chén đầy có ngọn. Cái lợi thế ăn bắp rang ngựa là tù ta có quyền khoan thai nhai từng hạt một, nhai cho tới khi đi ngủ. Còn ăn “com tám giò chả” ư! Làm sao mà nhai từng hạt cơm được?

Nếu có anh nào khi đi lao động ở ngoài rừng về mà kín đáo giấu được bó rau “tần-u” vào cặp quần thì cũng chỉ đủ nhai làm cho phân thêm màu xanh, VC gọi phân xanh là phân làm bằng lá cây cỏ do sáng kiến của một ông đại tướng (*mùng thay DT Chí Thanh, anh về phân bắc phân xanh đầy đống*). Rau tần-u khác với rau tần-ô để ăn hủ tít Mỹ Tho hay lẩu hải sản, còn thứ rau gọi là “tần-u” mà nói lái là rau “tần-ăn”, là bất cứ thứ cây cỏ nào, nói theo cụ Phan Bội Châu là “bới đất cuốc cỏ mà nhét cho đầy bụng đói”.

Chiều nào anh này cũng hát điệp khúc “chiều nay ăn đồ gì nhảy” khiến tôi bực mình đáp:

— Thì kiểm xem có con cào-cào, châu-chấu, cóc, nhái, ễnh ương, bụ tọt nào “nhảy” quanh đống rác này mà chụp..mà ăn tươi nuốt sống.

Biết tôi chọc què, anh sáng giọng:

_ Nếu có những con đó ở đây cũng đêch đến lượt tao.

Đó là chuyện 39 năm về trước ở trại tù CS dưới chế độ XHCN. Chuyện ngày hôm nay ở trên đất Mỹ, no đủ và tự do nhất thế giới, đứng trước siêu thị tràn ngập thực phẩm tôm gà bò cá lon heo v.v..., gạo thơm chất từng đống thì anh tù xưa vẫn không quên câu hỏi ấy:

_ Hôm nay ăn đồ gì nhẩy?.

Cùng một câu hỏi y như 39 năm về trước, nhưng hôm nay tôi lại hiểu ý anh muốn nói là nhiều “đồ” để ăn quá, chán quá, hôm kia, hôm qua đã ăn những thứ này rồi, ăn chưa hết, còn dư để trong tủ lạnh thì hôm nay biết ăn cái gì bây giờ? Đứng sau lưng anh, bỗng dưng tôi không thấy bức mình như ngày xưa mà là khinh anh, nên tôi buột miệng nói nhỏ đủ cho anh nghe:

_ Ở trong chợ thì có tôm hùm sống đang nhẩy trong hồ, anh tha hồ ăn, còn ở bên ngoài chợ, phía bên kia đường, có tiệm nhẩy sexy, tối anh đến đó thì tha hồ mà ăn “đồ*” nhẩy.

(* *quê tôi, Hải Phòng, Đồ Sơn, chữ “đồ” còn có nghĩa là nơi “anh hùng, hào kiệt, thứ dân, giai do thử đồ xuất”, “chưa đi chưa biết Đồ Sơn, đi rồi mới biết chẳng hơn “đồ” nhà*)

Anh quay lại nhìn tôi mỉm cười:

_ Ăn lóp-tơ có nhiều co-lét-tê-rôn lắm.

Nhưng có lẽ anh không hiểu ý tôi nên không trả lời nốt về thứ hai (ăn đồ nhẩy ở tiệm vũ sexy), và anh cũng không nhận ra tôi là người tù năm xưa đã bảo anh kiếm cóc nhái mà ăn. Vì kẹt phải xếp hàng phía sau để tính tiền nên tôi tiếp tục bị nghe người đàn bà xách bóp, chắc là vợ anh hỏi cô cát-xê:

_ “Có gạo nàng hương bao bố chợ Đào không em?”.

_ “Không, chỉ có con ngỗng, ông địa và ba cô gái thôi, ăn cũng tạm được”!

_ “Ồi giời, ăn ông địa ..chán chết”

Người đàn bà đi chợ đã rất lịch sự gọi người “cát-xê” là em, mặc dù gương mặt, vóc dáng được sửa chữa, sơn phết của em cũng không che được dáng dấp của một “bà nội”, và bà nội này càng giống bà phán Phom hách dịch khi trả lời khách hàng cụt lùn “không” kèm với lối “thị của” khi nói rằng gạo con ngỗng, gạo ông địa, gạo ba cô gái ăn cũng “tạm” được, ý muốn nói rằng không có gạo ngon hơn, thơm hơn, dẻo hơn, thì đành phải ăn .. cô gái chứ biết làm sao!.

Đó là lối bán hàng của các bà các cô nói tiếng Việt ở các siêu thị chủ gốc “bông, gốc hoa” trong cộng đồng người Việt. Chuyện khinh thường khách hàng của các nhân viên siêu thị từ lâu đã trở thành quá quen thuộc rồi, xin hẹn kỳ tới sẽ hỏi thăm sau, chuyện hôm nay là thái độ đi chợ của vợ chồng người bạn tù xưa của tôi.

Khi nghe bà “cát-xê” nói gạo ông địa ăn cũng tạm được, còn bà vợ thì lại nói chán.. con ngỗng, chê ông địa thì anh cũng hùa theo, hứ lên một tiếng như heo bị chọc tiết:

_ “Hứ! Ông địa khô khốc, hay bị nghẹn, chán gạo con ngỗng, hôm nay ăn gạo gì nhẩy? Thôi thì mua đại .. ba cô gái đi”!

Nếu tôi không biết anh, không tận mắt nhìn mặt anh mà chỉ nghe tiếng nói như thế thì tôi sẽ tưởng anh là người có óc khôi hài, vì ông địa thì “khô”, khô như chính bản thân các ông, những người đang ở tuổi cuối Đông và vì ông không còn thích khô cứng nên nói vợ chọn ba cô gái cho.. mềm chăng?

Nhưng ông không có óc khôi hài như thế, vì ông vốn là một người thật thà ma mãnh từ khi còn ở trại tù số 8 Hoàng Liên Sơn rồi về đến trại tù Vĩnh Quang A, Vĩnh Phú, thuộc Đội 12, mà đội trưởng là tên hắc ám “Ngột-lùn”. Có lẽ ông bị ám ảnh bởi chuyện bị nghẹn vì nuốt vỏ

Thủy Quân Lục Chiến

khoai lang trong tù nên ngày nay sống trên đất Mỹ, ăn gạo ông địa ông cũng sợ bị nghẹn!

Nếu những cô “cát-xê” hằng ngày sống trong chợ, trên những đồng thực phẩm mà coi rẻ thức ăn, khinh thường khách hàng thì còn hiểu được, nếu bà nhà vốn thuộc dòng “châm-anh” tài phiệt, chê con... ngỗng cứng thì còn tạm thông cảm, còn anh! Anh là gốc tù CS, vừa mới thoát ra từ nơi chỉ có thực phẩm bằng cỏ cây rừng cùng côn trùng mà anh đã vội vàng chê gạo này, thích gạo kia thì quả là điều khó hiểu.!

Anh chị là người sinh ra và lớn lên ở VN, chỉ mới qua Mỹ “sống già” trong thời gian ngắn thôi, xin nhớ lại xem hồi còn ở VN, có loại gạo nào trắng, sạch, ngon như các loại gạo anh chị vừa chê không? Hay là anh chị muốn khoe cái quá khứ chỉ ăn có “cơm tám giò chả”?

Mới ngày nào trên rừng núi trại 8, cạnh hồ Thác Bà, có người ăn một lúc hai loon guigoz mộc nhĩ (nắm tai mèo) để nhét cho đầy bụng đói. Thứ nắm này, nói theo chính sách khoan hồng nhân đạo của XHCN là “trước sau như một” nên sau khi anh ăn xong, anh đi “đồng” về, anh khoe với tôi là “tai gõ” này “trước sau như một”, ăn làm sao ra làm vậy, chỉ tổ mệt dạ dày, chẳng bỏ béo chi cả!

Năm 1979 khi những người anh em “Việt-Trung” như môi với răng, răng cẩu TC cắn vào môi VC chảy máu thì anh và tôi, là tài sản hiếm quý, được VC đưa về trại tù Vĩnh Quang cho “bò vàng” săn sóc và những người tù này trở thành những người “quân tử”, ngày ba bữa vỗ bụng rau, bụng nước nghe bình-bịch. “Nói ra sợ chúng bạn cười” nhưng vì anh chê gạo ông địa nên buộc lòng người ngồi cùng chiếu phải nhắc lại tí kỷ niệm xưa để cho cái dạ dày anh nó tỉnh ngủ.

Tại phòng giam đội 12, chúng mình ngồi

xếp bâng dưới mái hiên, trước mặt là chén cơm độn thóc (!), từng người tù cứ khoan thai nhặt từng hạt lúa bỏ vô miệng cắn lấy cái nhân còn vỏ trấu thổi ra, nhìn cứ như những đạo sĩ luyện môn khí công. Sở dĩ phải kiên nhẫn như thế vì nếu nhặt những hạt thóc bỏ đi thì còn gì là chén cơm, lại còn phí phạm những hạt gạo mà người bạn Phan Hữu Hạnh, ngồi kế bên anh, nó bảo mỗi hạt gạo là một hạt ngọc trời cho. Nhưng nếu cứ nuốt cả những hạt thóc thì có vấn đề bé tắc .. công sau (hậu môn)

Chắc anh còn nhớ chàng tuổi trẻ Nguyễn Văn A., lợi dụng lúc đi gặt lúa, vì đói nên hấn cứ tuốt lúa mà nhai rồi vội vàng nuốt kéo cai tù bắt được, vài ngày sau hấn bị đau bụng dữ dội vì đường đi bị nghẽn lối, chổng mông kêu bộ đội khai thông bé tắc, nhưng chúng lờ đi, may nhờ có đội phó Phan Trùng, một người lúc nào cũng hết mình vì anh em, bắt hấn chổng mông, anh Phan Trùng lấy que móc ra để thông ống cống nên Nguyễn Văn A.. mới sống.

Chắc anh còn nhớ chiều Đông năm ấy, anh, tôi, Hạnh, Nhuận, bụng đói cật rét ngồi co ro nhìn phần cơm chiều của mình bằng mấy củ khoai lang “hà” mà ngao ngán. Khoai hà, còn gọi là khoai “sùng” đáng đến nỗi heo nó còn chê nên chúng tôi cấu bỏ đi, và thật bất ngờ, đến giờ này tôi vẫn còn không tin nỗi mắt mình, hình như anh gom những miếng khoai hà đó bỏ vào miệng nuốt chửng và rồi anh bị nghẹn! Vì bị nghẹn bởi khoai lang sùng trong tù nên nay sống phủ phê ở hải ngoại anh đâm ra ngại ngần phải ăn gạo ông địa! Gạo ông địa mà anh nuốt không vô thì chắc đã tới lúc “ông địa” nuốt anh rồi.

Do chính sách “khoan hồng nhân đạo, trước sau như một” của “kách-mệnh” không cho tù chết mà chỉ cho tù đói rũ xương nên tù

mới biết chính sách “trước sau như một” là thế nào! Bố già Nguyễn Văn Ánh được quản giáo giao cho miếng da trâu phơi khô để làm cho hấn cái “bóp”, bố già đã lấy những miếng da trống thừa (da trâu phơi khô để làm mặt trống) bỏ vào loon guigoz hầm rồi nuốt và than ôi! Sau thời gian biến chế trong dạ dày, da trâu vẫn hoàn da trâu, “trước sau như một”! Còn anh sau khi no bụng bằng hai loon guigoz mộc nhĩ rồi anh đi ra .. thì “cột khí hoàn cột khí”, mộc nhĩ hiện nguyên hình là mộc nhĩ, “trước sau như một” anh quên rồi sao?

Khi tên cai tù thấy anh có mộc nhĩ ăn thừa mửa, hấn ra lệnh cho anh tìm thêm cho hấn để hấn mang về xuôi làm quà tết cho gia đình thì anh than với hấn là khó tìm lắm, tôi lại “vô tình” nhanh nhẩu đoán nói to cho cả anh và nó nghe:

— “Thì anh ra chỗ anh dậu hai loon gô mộc nhĩ mà anh vừa mới “đi ra” sáng nay đó”.

Nghe tôi nói xong, anh còn ngờ ngác chưa hiểu ý tôi nói “đi ra” là gì và tên cai tù thì cũng ngu bỏ mẹ, nghe hàm răng cái mà cười:

— “Tự rác như anh lầy nà học tập tiến bộ đấy nhá” (!)

Chẳng dặng dưng mới phải nhắc lại những kỷ niệm này giúp anh nhớ chứ có hay ho gì cái trò “chống đói” mà khai ra làm trò cười cho thiên hạ. Cái đói nó “xuyên suốt” mà theo lời cụ Phan Bội Châu nói thì bụng đói còn có thể “bơi đất cuộc cỏ mà nhét cho đầy bụng đói” nhưng cái đầu mà đói mới chết. Chúng ta đã không chết vì đói nhưng trong chúng ta có nhiều cái đầu đang đói, quên hết cái đói quá khứ để áo gấm về làng, khoe khoang cái no, cái bụng to, cái rừng mỡ của những con trâu già tìm về đồng nội gặm cỏ non, gặm cả cỏ non trên mảnh đất xéo của đồng đội xưa. Chẳng dặng dưng tôi phải nhắc quá khứ để khi chúng

ta đang sống nhờ ở đậu trên đất Mỹ “thiếu đói” này thì chớ chê gạo ông địa làm ghen cỏ!

Chuyện xảy ra mới như ngày hôm qua thôi, sáng trưa chiều tối, mỗi lần sau khi đi khổ sai về, anh thường nhìn quanh bốn bức tường trại giam rồi lẩm bẩm một mình “có cái gì ăn không nhậy?”, và ngày hôm nay, câu anh hỏi thường xuyên là “hôm nay ăn đồ gì nhậy”?

Câu hỏi này nghe quen quen, đi đâu cũng gặp, từ trong gia đình cho tới ngoài đường, từ sở làm việc cho tới SPA, nơi người người đến đó để khổ công luyện tập cho tiêu mỡ. Điều đó chứng tỏ chúng ta đang sống trong một xã hội thừa mứa thực phẩm. Thừa thực phẩm là điều đáng mừng, là hạnh phúc, chứ không có nghĩa thừa thực phẩm rồi coi rẻ, coi thường của trời ban cho, có phải thế không?

Tôi biết anh cũng là con chiên ngoan đạo, câu nhật tụng của anh, của tôi, của gia đình chúng ta là “Xin Cha cho chúng con lương thực hằng ngày dùng đủ”, đọc trước mỗi khi cầm đũa, vậy mà nở lòng nào anh phụ lòng thương của Thượng Đế! Hay là đã tới thời điểm anh chê gạo, chê cơm?

Anh à! Biết bao thuộc cấp của anh vì không có mảnh bằng 3 năm “học đại” nên bị ở lại, nhất là những người thương binh đang sống trong khốn cùng, thiếu thốn và đói khát (chứ không phải “thiếu đói” như nhiều con vẹt hải ngoại nói ngược theo kiểu VC) thì đã có khi nào anh nhớ tới họ chưa nhỉ? Anh chê gạo trong khi họ bò lê trên đôi mông bịt vỏ bánh xe hay đi guốc bằng tay để xin từng hạt gạo đó anh! Trong chúng ta có bao nhiêu người giàu sang như anh và cũng “nghèo nàn” như anh? Tôi nhớ mãi kỷ niệm cái ngày cầm xấp vé nhạc hội gây quỹ cho thương binh mời hai ông tốt tướng phì lộn như anh, đẩy một xe thực

Thủy Quân Lục Chiến

phẩm đầy nhóc như anh, mua ủng hộ vài vé thì họ lắc đầu với hai tiếng rất lịch sự “cám ơn”.

Xa hơn một chút, anh có bao giờ nhìn thấy đồng bào trong nước XHCN, quê hương yêu dấu của anh ngày trước, ngay lúc này đây, bên cạnh cái xe giá triệu đô của cán bộ thì vô số trẻ em sống trên đồng rác! Có bao giờ anh nhìn thấy hình ảnh một người đàn ông gốc thiểu số cỡ tuổi anh tuổi tôi, ngồi đầu gối quá tai, khó rách thò cu ra ngoài, hai tay bới đồng than tìm xem trong đó có cái gì ăn được không? Hình ảnh này y hệt như anh và tôi ngồi bên đồng lửa đêm đông năm 1978 ở trại 8 Hoàng Liên Sơn. Đêm Đông lạnh quá không ngủ được, anh và tôi ngồi bó gối bên đồng lửa ở giữa nhà, tay cầm que gậy những cục than bắn ra những tia lửa nổ lép-bép rồi cả anh và tôi vô tình cùng thốt lên một lúc:

— “Giá bây giờ mà có củ khoai vùi vào than này thì ..xương nhỉ”!

Nói xong hình như hai chúng ta cùng nuốt nước miếng nghe cái “ực”!

Nước miếng mà nhiều như thế thì chả có cái gì có thể làm chúng ta bị nghẹn họng phải không người bạn đồng tù?

Đi xa hơn tý nữa, ra khỏi tầm nhìn của anh nên chắc anh chưa được ngắm tấm hình diễn tả về cảnh ngồi chờ chết đói đã được phổ biến trên internet, để tôi nói sơ qua cho anh biết chứ chẳng hy vọng gì anh bị “nghẹn họng”:

-“Giữa đồng khô cỏ cháy, một em bé trần truồng chỉ còn da bọc xương sắp chết đói, không đủ sức bò đến nơi phát thực phẩm chỉ cách non cây số, em gục đầu xuống đất chờ chết! Cách đó dăm mét, một con kên kên đứng chờ em chết để ăn thịt! Kevin Carter chụp xong bức hình rồi vì lý do gì đó không cứu em mà lại bỏ đi nên chỉ ba tháng sau anh ta đã tự tử!”

Những ai chưa “được” hưởng lòng khoan hồng nhân đạo trước sau như một của XHCN thì không thể cảm thông được cái đói nó như thế nào, cái đói nó đi với cái rét nó xương tê thế nào nên họ có thể đứng trước tử với hàng trăm bộ quần áo mà than:

— “Hôm nay mặc cái gì cho đẹp nhi?”.

Muốn cho đẹp thì quý vị “áo quan”, muốn cho người người chiêm ngưỡng vẻ đẹp của mình thì đừng mặc chi cả. Đứng trước tử lạnh, trong đó chứa tất cả thực phẩm gồm: tôm, bò, gà, cá, heo v.v.. và hằng chục thứ trái cây rồi quý vị than: “Hôm nay ăn đồ gì nhẩy?”! Và đứng trước những đồng gạo ngon, họ có “quyền” chọn lựa khen chê. Nhưng anh, chúng ta, là những người đã từng ăn “tai gổ” rồi đi ỉa ra mọc nhĩ, đã từng nuốt chửng khoai lang hà bị nghẹn thì chớ nên phí phạm của trời, chớ nên chê ăn gạo ông địa bị nghẹn trong khi ngay giờ phút này trên thế giới có hằng tỷ người đang thiếu ăn.

Xin Thượng Đế ban phước cho anh luôn luôn được ăn cơm ngon miệng, anh chê gạo ông Địa thì chắc là sắp được ông Địa long trọng đón tiếp bằng vòng hoa và nhạc lâm-khốc ò-í-e./.

Captovan

